

Den Haag, 10 augustus 2023.

Geachte leden van Tweede Kamer en Eerste Kamer,

Geregeld denk ik na hoe gastvrij wij eigenlijk zijn. En dan niet alleen voor buitenlanders uit bijvoorbeeld oorlogsgebied (denk aan Oekraïne), maar ook voor Nederlanders uit Caribisch Nederland. En dan kom ik telkens weer tot de bevinding: “niet zo gastvrij!”.

De lokale inwoners zijn nota bene dezelfde soort Nederlanders als u en ik, maar toch doet onze overheid er alles aan om ze niet dezelfde Nederlandse rechten toe te kennen. Ik zal niet weer beginnen over het welbekende BSN dat zelfs niet op verzoek ter beschikking wordt gesteld. Je krijgt pas zoiets als je inschrijft bij een Nederlandse gemeente aan deze zijde van de oceaan. Maar je moet dan wel beschikken over een Nederlands adres want daarop wordt het jou toegekende BSN toegezonden. Hoe verzin je zoiets? Je beschikt alleen maar over zo'n adres als je via vrienden of familie een onderkomen hebt kunnen regelen. Eigenlijk is gastvrijheid hier niet aan de orde: we houden de Caribische Nederlander kennelijk liever buiten de deur. Eerder heb ik dit beschreven als institutionele discriminatie. Maar nee, ik zou hier niet over beginnen...

Laat ik eens zien hoe Caribisch Nederland 'valt' bij de verschillende ministeries. Dan begint al vrijwel meteen een demarcatieprobleem: is een zaak aan de orde bij minBZK, of bij het vakministerie (minI&W, minVWS, minSZW, minOCW o.i.d.)? Je kunt rustig stellen dat de doorsnee ambtenaar (van een willekeurig ministerie) Caribisch Nederland niet als zijn of haar werkgebied rekent wanneer beleid of wetgeving aan de orde is. Westelijk of zuidelijk van de Noordzeekust of Belgische grens kan men zich geen voorstelling maken van Nederlandse inwoners. Tenzij je in de 'gelukkige' omstandigheid verkeert om er een (dienst)reisje naar toe te maken (nee, niet Curaçao of Aruba, maar een van de drie BES-eilanden: Bonaire, Sint Eustatius of Saba) maar dan staat de spreekwoordelijke pet van de ambtenaar niet gericht op gelijkheid met Europees Nederland, doch bestaat er vooral ruimte voor de eigen agenda waarin plaats voor hiken, duiken of snorkelen in de oceaan. Ook bestuurders (in de regering) die een dergelijk bezoek afleggen zijn kort na terugkomst in Europees Nederland weer vergeten hoe achtergesteld Caribisch Nederland ten opzichte van Europees Nederland is. Wel ach en wee roepen over bijvoorbeeld de armoede, maar vervolgens niet denken “toch eigenlijk gek, wel Nederland, maar niet dezelfde rechten”; er iets aan doen is sowieso te veel gevraagd.

Toen in 2010 besloten werd de drie kleine eilanden op te nemen in het land Nederland (als openbaar lichaam, zeg maar 'bijzondere gemeente') is lange tijd, en eigenlijk nog steeds, geredeneerd vanuit “hoe het was” (Nederlandse Antillen) en zeker niet vanuit de gedachte “hoe het moet zijn” (Nederland). Nee, niet alleen ambtenaren, ook ministers en staatssecretarissen, gingen niet uit van “dit is ook Nederland” maar van “o ja, daar moeten we ook wat mee...” en zo kwam het tot veel BES-wetgeving. Sommige BES-wetgeving is te rechtvaardigen omdat de omstandigheden op de eilanden zo wezenlijk verschillend zijn van die in Europees Nederland, dat het welhaast vanzelfsprekend is. Neem nu het klimaat: de eilanden liggen in de tropen. Wie denkt er dan nog aan regelgeving over bijvoorbeeld centrale verwarming? Iedereen ziet en begrijpt dat het klimaat 'anders' is (op de BES-eilanden ten opzichte van Europees Nederland). Maar neem nu een werkloosheidsuitkering: is werkloos zijn in Groningen, Limburg of Randstad nu wezenlijk verschillend van werkloos zijn in bijvoorbeeld Sint Eustatius? Ik zou denken van niet. Toch kent Caribisch Nederland geen

werkloosheidsuitkering. En zoals reeds opgemerkt: deze constructie met een Europees en een Caribisch Nederland bestaat als sinds oktober 2010!

Ander voorbeeld. In de krant lees ik over de wens van PostNL om de wetgeving aan te passen omdat de norm over de postbezorging die wettelijk is gesteld niet of minder gehaald zou (kunnen) worden. Nog afgezien van het feit dat wanneer je een norm niet haalt, je eigenlijk harder moet werken en niet de norm verlagen, merk ik op dat wanneer in het bewuste krantenartikel over Nederland wordt gesproken, alleen Europees Nederland wordt bedoeld. Om ook postcodes toe te kennen aan Caribisch Nederland of normen ten aanzien van de snelheid van bezorgen lijkt – tot op heden – te veel gevraagd. Een paar weken doet de post erover maar het lijkt erop dat niemand zich daar druk over maakt. En misschien mag ik dit geen institutionele discriminatie noemen, op zijn minst is het grove verwaarlozing van een zorgtaak.

Er zijn verschillende voorbeelden te noemen die allemaal op verschillende beleidsterreinen liggen (gezondheidszorg, openbaar vervoer, ruimtelijke ordening, etc.). De gemeenschappelijkheid bij al deze voorbeelden is dat wet- en regelgeving er verschillend (of niet) is gedefinieerd. En als er nu een wezenlijk onderscheid zou zijn tussen Caribisch en Europees Nederland dan zou dat ten minste genoemd moeten zijn in betreffende wet- en regelgeving. Het onderscheid moet ook wezenlijk van aard zijn. Ik licht dat toe. Het BSN is er niet omdat de gemeentelijke administratie anders wordt gevoerd. Dat is het resultaat van gemaakte afspraken, geen wezenlijk onderscheid dus. Afspraken had net zo goed anders gemaakt kunnen worden (dat gebeurt toch ook niet voor gemeenten als Amsterdam en Rotterdam?).

Waarom is de inkomstenbelasting op Caribisch Nederland gebaseerd op een vast tarief in plaats van een progressief tarief zoals in Europees Nederland. Hoeven daar de sterkste schouders niet de zwaarste lasten te dragen? Wordt daarentegen het fortuinlijke deel van de bevolking uit de wind gehouden? En wat is hier de reden van de afwijkende wetgeving? En als het toch even over geld gaat: waarom niet 'gewoon' de euro in plaats van de US dollar?

Het is niet mijn opzet om hier een uitputtend overzicht van verschillen te noemen; eerder is het mijn bedoeling aandacht te vragen voor dit punt. Caribisch en Europees Nederland zijn gelijk en moeten ook als gelijk worden behandeld. En kom nu niet met verhullende termen als "gelijkwaardig" want zo zit de Grondwet niet in elkaar. En de Grondwet is toch de leidraad waarmee wetgeving voor ons land wordt opgesteld?

Handhaving is ook zo'n dingetje. Dat de uitbater van het Golden Rock Resort op Sint Eustatius gewoon naar eigen goeddunken bomen kapt, wegen aanlegt etc. zonder enige vergunning is toch eigenlijk een beetje vreemd. En als de voor vergunningen verantwoordelijke ambtenaar bij het Openbaar Lichaam Sint Eustatius nu ineens general manager is van datzelfde Golden Rock Resort is toch op zijn minst opmerkelijk. In Europees Nederland zijn we daar redelijk kien op, maar zo'n zeventienduizend kilometer zuidwestelijk van ons: ach, daar doen ze gewoon maar, en er kraait geen haan naar. Dat klopt ook wel want zodra je je mond daarover roert, ben je niet zeker meer van je baan. Intimidatie is redelijk normaal in Caribisch Nederland. Het is voor Den Haag vooral een kwestie van willen! En we gaan er liever heen voor de zon of een mooie duik in de oceaan (of voor het onverklaarbare fiscaal aantrekkelijke klimaat). Voor de misstanden aldaar kijken we liever weg.

Mijn hoop dat de Commissie Koninkrijksrelaties zich een en ander aantrekt en de verantwoordelijke bewindspersonen erop aanspreekt is tot op heden ijdel gebleken. Ik richt me dan ook tot het gehele parlement (en de Ombudsman) in de hoop dat er nog iemand te vinden is met enig gevoel van bestuurlijke verantwoordelijkheid. Mijn vertrouwen in de overheid was altijd vanzelfsprekend en onvoorwaardelijk. Mijn observaties in brede zin gedurende de laatste jaren, alsook meer in het bijzonder in het domein van de koninkrijksrelaties, maakt dat die vanzelfsprekendheid en onvoorwaardelijkheid barstjes beginnen te vertonen. Met andere woorden: de toenemende vertrouwensbreuk (van de burger in de overheid) waarover de media spreekt begrijp ik heel goed!

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Cornelis Houtmanstraat 9-b,
2593 RD Den Haag.

T +31 6 31 79 58 57 (t.b.v. SMS en WhatsApp)

E jhtm.nl@gmail.com

W <http://statia.nu> of <http://statia.nu/nl>

cc: *Nationale Ombudsman*